הלכתא הבין בפרק האשה נקנית* דאמר רב פפא הלכתא מלוה על פה גובה מן היורשין ואינו גובה מן הלקוחות שעבודא דאורייתא ואינו גובה מן הלקוחות דלית ליה קלא והא דקא פסק רב פפא הבא *ואמר דהלכתא מלוה על פה גובה מן היורשין ואינו גובה מן הלקוחות גובה מן היורשין שלא תנעול דלת בפני לוין ואינו גובה מן הלקוחות דלית ליה קלא לאו דפליגא דידיה אדידיה אלא הא קא משמע לן דהיינו טעמא דאוקמוה רבנן אדאורייתא וגובה מן היורשין שלא תנעול דלת בפני לוין : הוציא עליו כתב ידו שהוא חייב לו גובה מנכסים בני חורין : בעא מיניה *רבא בר נתן מרבי יוחנן הוחזק כתב ידו בב"ד מאי א"ל אע"פ שהוחזק כתב ידו בב"ד אינו גובה אלא מנכסים בני חורין פירוש מאי טעמא דכמלוה בעדים על פה דמי אי קא מודו ליה דלא פרע ליה גובה מנכסים בני חורין ואי קא טעין דפרע מישתבע שבועת היסת ומפטר ואי קא כפר ואמר לא יזיפנא מיניה מידי והאי לאו כתבא דידי הוא אי הוחזק כתב ידו בב"ד אי נמי איכא סהדי דכתב ידיה הוא הוחזק כפרן ומשלם דקי"ל *כל האומר לא לויתי כאומר לא פרעתי דמי : ערב *שהוא יוצא לאחר חיתום שטרות גובה מנכסים בני חורין : וזימנין אמר רב קודם חיתום שטרות גובה מנכסים משועבדים לאחר חיתום שטרות גובה מנכסים בני חורין וזימנין אמר רב אפילו קודם חיתום שטרות אינו גובה אלא מנכסים בני חורין ולא קשיא הא דכתב ביה פלוני ערב דלא שייך ערב בשטרא והא דכתב ביה ופלוני ערב דשייך ערב בשטרא וכן א"ר יוחנן : אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן מעשה בא לפני רבי ישמעאל וכו' : אמר רב (א) אע"פ שקילס רבי ישמעאל את בן ננס הלכה כרבי ישמעאל ומודה אמר שמואל חנוק וקנו מידו משתעבד מכלל דערב דעלמא לא בעי קנין ופליגא דר"נ דאמר ר"נ *ערב דב"ד הוא דלא בעי קנין אבל ערב דעלמא בעי קנין והלכתא ערב דשעת מתן מעות הוא דלא בעי קנין ערב דלאחר מתן מעות בעי קנין וערב דבית דין לא בעי קנין בההיא הנאה דקא מהימנין ליה גמר ומשעבד נפשיה והנך כולהו בעי קנין :

סליקא לה פרק גט פשוט וסליקא לה מסכת בבא בתרא

רש"י

הוחזק כתב ידו דמתן דיזיף בלישנא יזיף : הוחזק כתב ידו בב"ד . שב"ד מכירים שהוא כתב ידו ולאחר זמן בא לפני ב"ד (ב) והודה לפניהם שהוא כתב ידו וכתבו לו בית דין הנפק דהיינו [קיום] השטר : מהו . מי אמרינן דהוי כאילו כשטר שיש עליו עדים וגובה ממשעבדי דלאחריות טעות סופר הוא . או דילמא קיום השטר לא יועיל לעשות יותר טוב משהיה תחלה כי אין הקיום מועיל אלא רק שלא יוכל לטעון מזויף הוא אבל לא גבי כי אם מבני חרי כקודם הקיום מאי : פלוני ערב . הפסיק הענין ודילמא לא מסהדי אלא על השטר לחוד : ופלוני ערב . וי"ו מוסיף על ענין ראשון ועל השטר ועל הערבות קמסהדי סהדי : הלכה כרבי ישמעאל . דגובה מנכסים בני חורין : ערב דב"ד לא בעי קנין . דבההיא הנאה דמהימני ליה ב"ד גמר ומשעבד נפשיה : ערב שבשעת מתן מעות לא בעי קנין . ואם הוא כתב תוך השטר אחר חיתום שטרות גובה ממשעבדי : אפילו שלא בשעת מתן מעות בעי קנין . אפילו חתום בתוך השטר ואי חתום אחר חיתום שטר גובה מבני חרי ובעי קנין : ערב דבית דין לא בעי קנין . ולא גרסינן והנך כולהו בעי קנין :

סליקא לה פרק גט פשוט וסליקא לה מסכת בבא בתרא

בתשובה אבל מחרימים סתם אם שום אדם יודע שאביהם לא פרע ע"כ : הוחזק כתב ידו בב"ד . כגון שהודה שזהו כתב ידו וב"ד כתבו עליו הנפק : מהו . מי הצריכן ליה כשטר שחתמו בו עדים וגובה ממשעבדי או אמרינן דב"ד מחזיקין השטר כדי שלא יוכל לטעון מזויף הוא אבל כיון שההלואה איננה נעשית בשטר ועדים אע"ג דהשתא התזיק עליה ב"ד לאו כמלוה בשטר הוי ולא גבי ממשעבדי והסיקנא דכמלוה על פה הויא לכל מילי ולא גבי ממשעבדי : ערב היוצא לאחר חיתום שטרות . לאחר שנכתב ונחתם השטר בעדים כתב למטה אני פלוני בן פלוני ערב מוקמינן לה בגמ' דאי קנו מיניה הוא דאמרינן הכא דגבי מבני חרי שלאחר אמנתו הלוהו שהרי היה כבר כתוב וחתום השטר וכיון דלא היו עדים חתומים על הערבות הצריך ליה כערבות על פה ומוקמינן לה נמי בגמ' כגון דלא כתב ואני או ופלוני אלא אני או פלוני וה"ה חנוק לרבי ישמעאל דאי קנו מיניה גמר ומשעבד נפשיה אבל בלא קנין לא שהרי לא הלוה לחבירו שום דבר בעבורו כדי דנימא על אמנתו הלוהו ונראה דה"ה לערב דכתובה דאי קנו מידו יגבו מיניה מבני חרי דהא הוי הוא כחנוק דהגרוייא מלוה קעביד הערב ולאו מידי הסריה לזה שנכנס לו ערב וכי היכי דמוקמינן הא דחנוק בקנין בגמ' ה"ה בערב דכתובה ואיתא ערב דבלא קנין משתעבד כגון הלוהו ואני טקן לך דהא והאי על אמונתו והכניסתו הלוהו : אמר המחבר כתב הגאון ז"ל בספריו פי' היה חונק הוא שמחזיק בבעל חובו שיפרעו ועבר שמעון ואמר הניחהו ואני אתן משמע דלאו חנק ממש קאמר וכתב הרמב"ם ז"ל בפ' כ"ה מהלכות מלוה ולוה וז"ל מי שלא פירש קבל הדבר שערב כגון שאמר כל מה שתתן לו תן לו ואני ערב או מכור לו ואני ערב יש מן הגאונים שהורה שאפילו הלוה לו בעבורת אלפים או אם הלוהו מאה אלף נשתעבד הערב בכל ויראה לי שאין זה הערב חייב כלום שכיון שאינו יודע הדבר שנשתעבד עצמו בו לא גמרה דעתו ולא שעבד עצמו והדברים של טעם הם למבין : מי שאמר לחבירו הלוהו ואני ערב לגופו של זה לא ערב לעצמו של ממון אלא כל זמן שתרצה אביאנו לך וכן אם אמר לו אחר שהלוהו ותפסו בדין הניחהו וכל זמן שתתבע אותו אביאנו לך וקנו מידו על זה אם לא יביא אותו הלוה יש מן הגאונים שהורה שהוא חייב לשלם ויש מי שהורה שאפילו התנה אם לא אביאנו או שמת או שברח שיהיה חייב לשלם הרי זו אסמכתא ולא נשתעבד ולזה דעתי נוטה עכ"ל : **גמ'** כשכתב פלוני בלא וא"ו לא שייך בשטרא ומשמע כמאן דפריש בהדיא ע"מ שאין עליו אחריות דמש"ה לא רצה לכתוב וא"ו שלא יכנס בשעבוד שקבל עליו לוה למלוה ומש"ה אפילו קודם חיתום שטרות אינו גובה אלא מנכסים בני חורין אבל כשכתב וא"ו מוסיף על ענין ראשון וכל אחריות ושעבוד שקבל עליו לוה למלוה קבל נמי הערב עליו הלכך גבי ממשעבדי ודוקא בקודם חיתום שטרות אבל לאחר חיתום שטרות אפילו בוא"ו [אפילו בקנין] לא גבי ממשעבדי ומיהו נראה דבוא"ו גבי מבני חרי דלהשתעבד לקנין השטר והוי כאילו קנו מיניה אבל בלא קנין ובלא וא"ו אמרינן בסמוך דערב שלא בשעת מתן מעות לא גבי אפילו מבני חרי ומיהו מסתברא טפי דאפילו מבני חרי לא גבי והוא"ו לא מעלה ולא מוריד לאחר חיתום שטרות שהרי כבר נשלם השטר בעדיו ומה שכתוב אחר כן כאילו נאמר על פה הוא וכיון שהוא לאחר מתן מעות אין הערב חייב כלום אלא דוקא בקנין כדאמרינן בסמוך : אע"פ שקילס . דמשמע שהיה מודה לו מ"מ הלכה כר' ישמעאל דערב לאחר חיתום שטרות גובה מנכסים בני חורין והוא דקנו מיניה כדפסקינן בסמוך דהא ערב דבשלא בשעת מתן מעות הוא משמע כר' ישמעאל דמהני' בקנין ומדאמרינן דחנוק וקנו מידו משתעבד אתיא דלא כבן ננס [שמעינן] דהא מהני' בקנין נמי מיירי כדאמרן הלכה כר' ישמעאל נמי הכי הוא כדפסקינן בהא והכי אמרינן בגמ' א"ר יעקב א"ר יוחנן חנוק היה ר' ישמעאל אף בחנוק והלכתא כוותיה אף בחנוק וכדפסקינן בסמוך דלא בשעת מתן מעות בעי קנין ולאחר חיתום שטרות וחנוק שלא בשעת מתן מעות [אחד] הוא והא דאמר ר' ישמעאל דגובה מנכסים בני חורין היינו בערב שלא בשטר אבל בשטר גבי ממשעבדי ומדכתב הרמב"ם ז"ל דערב דכתובה אפילו בקנין לא משתעבד משום דמלוה קא עביד ולאו מידי חסריה צריך לומר דהכא בחנוק מידי דחסריה אע"ג דהוה משמע דהדין ניחהו דהא והאי מלוה קא עביד שמגיל את חבירו וגם לאו מידי חסריה שהרי לא הלוה לו כלום אלא שרצה לחנקו כדי שיתן לו שלו אלא דמדמינן ליה לערב היוצא לאחר חיתום שטרות [משמע] שאינו שוה כ"כ עם ערב דכתובה לא במלוה ולא במידי לא חסריה וצריך לנו לחלק גם בין ערב דכתובה לחנוק וי"ל דמשום צערא דחבריה שחנק גמר ומקני אבל בערב דכתובה לית ביה צערא ולא מידי ואדרבה עב למיתב עם דו וכו' : ערב בשעת מתן מעות . כגון הלוהו ואני ערב משתעבד בלא קנין כיון דעל פיו הוציא מעותיו נסחת ידו דהא חבריה : שלא בשעת מתן מעות . כהני דאמרן או שתבע הלוה בדין ואמר ליה אחר הניחהו ואני ערב אינו חייב כלום ואפילו לאמר בפני ב"ד עד שיקנו מיניה דהא לאו מידי חסריה ולא אמרינן בההיא הנאה דמהימני ליה ב"ד גמר ומשעבד אלא בערב דב"ד כלומר שב"ד עשו אותו ערב כגון שהיו ב"ד רוצים לגבות מהלוה ואמר להם זה הניחוהו ואני ערב לכם כה"ג הואיל ויש לו הנאה שהאמינוהו ב"ד בההיא הנאה שעבד עצמו וכן כתב הרמב"ם ז"ל פ' כ"ה מהלכות מלוה ולוה . אבל בקנין אפילו בלא ב"ד שעבד נפשיה לגבות מבני חרי אם נעשה זה על פה ואע"ג דאמרינן [לעיל דף מ.] סתם קנין לכתיבה עומד נמי דלכתיבה עומד אבל אינו עומד לכתוב בו אחריות ובלא ישוין עד שיקנו עמו בשעת קנין ואע"ג דס"ל דאחריות טעות סופר הוא היינו כשקנה ולא כתב : ערב דב"ד לא בעי קנין . כבר מפורש הוא :

סליקא לה פרק גט פשוט וסליקא לה מסכת בבא בתרא

א פיי' פכ"ג מהלכות מלוה ולוה סמג עשין פ"ב טוש"ע ח"מ סי' קכט :

נר מצוה

ד' יג'

ב"ק קי' -

[קידושין] וגה"ש איתא רבה בר נתן (ג"א)

הגהות הרי"ף
(א) נ"ב כה"ג יש נוסחין : (ב) נ"ב פי' שאין כב"ס בגמ' :

לעיל דף ז. וכ"פ

רבא ע"ז

שלטי הגבורים

מתחייב במתן שלש כגב ממני מ"מ אי תימא דערב נפכין זו מבחוכד אלא היה מן הלכבד למאי לו דכך נכבנין זו לך זו לא היה מקודש מדין ערב שהרי לא מלינו ערב מבחוכד נכפנים וקרא נמי מסייעני אבי [illegible]

[illegible]

סליק בס"ד

והן רב ושמואל אם אמר תנו כיון דקא פסק מילתיה שיתנו לו מיד והאי קושטא הוא ולא משום ערמה הוא כאילו קיים השטר [illegible] סבר נמי הוא אמר תנו הכי הוי דדברי ש"מ ככתובין וכמסורין דמו ונותנים: אמר המחבר מהא דאמרינן אמר תנו קיימיה לשטרא [illegible] הפוסקים ז"ל פ"ק דמציעא [דף יג: פ"ש תוס׳ ד"ה כא] דאפילו מורשין לא גבי בשטר עד דמקיים ליה ודלא כדברי רבינו יצחק ז"ל [illegible] אם דלא אמרו קיום שטרות אלא לגבי בעל דבר שטוען ברי לוה ומוכר וטען גופיה שמכחישו שטר אבל גבי יורשין אין צריך קיום [illegible] אימר רמא אנפשיה. סברי מתהלה נר מצוה

מ"מ מדלא פסק למילתא סבר אידכר הוא תנו מנה לפלוני ואמרו יתומים חזר ואמר לנו אבא פרעתיו אין נאמנין אם איתא דפרעיה לא הוה אמר תנו ושמעינן מהא דרבא דהיכא דלא אמרו חזר ואמר לנו פרעתי דנותנין ואף על גב דלא אמר תנו ואי קשיא לך הא רב ושמואל דאמרי תרוייהו אמר תנו נותנין לא אמר תנו אין נותנין התם דלא אמר בתורת הודאה אבל הכא דאמר בתורת הודאה ודמיא לההיא דגרסינן בפרק דיני ממונות* הרי שראו אביהן שהטמין מעות בשידה תיבה ומגדל ואמר של פלוני הם של מעשר שני הם רואים אם כמוסר דבריו קיימין ואם כמערים לא אמר כלום: בעי רבא שכיב מרע שהודה מהו צריך לומר אתם עידי או לא אדם משטה בשעת מיתה או לא צריך לומר כתובו או לא בתר דבעי הדר פשטה אין אדם משטה בשעת מיתה ודברי שכיב מרע ככתובין וכמסורין דמו:

מתני׳ *המלוה את חבירו בשטר גובה מנכסים משועבדים ע"י עדים גובה מנכסים בני חורין *הוציא עליו כתב ידו שהוא חייב לו גובה מנכסים בני חורין א ערב שהוא יוצא לאחר חיתום שטרות גובה מנכסים בני חורין ומעשה בא לפני רבי ישמעאל ואמר גובה מנכסים בני חורין א"ל בן ננס אינו גובה לא מנכסים משועבדים ולא מנכסים בני חורין א"ל למה א"ל הרי החונק את אחד בשוק ומצאו חבירו וא"ל הנח ואני נותן לך פטור שלא על אמנתו הלוהו ואיזה הוא ערב שהוא חייב לו א"ל הלוהו ואני נותן לך חייב שעל אמנתו הלוהו א"ר ישמעאל הרוצה להחכים יעסוק בדיני ממונות שאין מקצוע בתורה גדול מהן שהן כמעין נובע והרוצה לעסוק בדיני ממונות ישמש את בן ננס: °**גמ׳** המלוה את חבירו בשטר גובה מנכסים משועבדים וכו׳ אמר עולא (א)דבר תורה אחד מלוה על פה ואחד מלוה בשטר גובה מנכסים משועבדים מ"ט שעבודא דאורייתא ומה טעם אמרו מלוה על פה אינו גובה מן הלקוחות משום פסידא דלקוחות אי הכי מלוה בשטר נמי התם (ב) אינהו אפסידו אנפשייהו וק"ל הכי דהא רב פפא דהוא בתרא פסק

לא נוה בענין שנתגלה בכתיבתם משמע שהיה ספק בידו והיגלה מלתא למפרע שמוכר בדבר ומש"ה נאמנים אבל כשאמר תנו דפסקיה למלתיה משמע שאין לו ספק בדבר ואין להאמין ליתומים דטועים הם בדבר. והקשה רבינו אלפסי ז"ל טעמא דאמרו יתומים חזר ואמר אבא הוא דאין טוענין הא לא חזר לא והא רב ושמואל דאמרי תרוייהו לא אמר תנו אין טוענין דאדם עשוי שלא להשביע את עצמו וכדי שלא יחזיקוהו בעשיר קאמר ותירץ דשאני הכא שאמר בלשון הודאה כגון מודה אני שמנה לפלוני בידי והתם דלא אמר בלשון הודאה ודמיא להא דגרסי׳ בפ׳ [זה בורר] (דף ל.) הרי שראו את אביהם שהטמין ממון בשידה תיבה ומגדל ואמר של פלוני הם של מעשר שני הם רואין אם כמוסר כלומר שירא מן המיתה ויראה שלא יבא הפסד לאחרים הוא אמרינן דדבריו קיימים ואם כמערים לא אמר כלום כלומר שאמר כן כדי שיחשבוהו שכל זה הממון שלו הוא אלא מפלוני ופלוני שהפקיד בידו ומת בלא צואה אין חובה על היתומים להחזיר להם הממון דכדי שלא יחזיקוהו בעשיר מופלג כל כך הוא דקאמר: **בעי** רבא ש"מ שהודה. כשאומר לו בעל חובו מנה לי בידך אמר לו כן מי יהבינן ליה דין בריא ולאוקי׳ בפ׳ זה בורר (דף כט.) שאם לא אמר אתם עדים מצי למהדר ביה ולומר משטה הייתי וכשאמר אתם עדים אין כותבין לו שטר עד שיאמר להם כתובו כדאמרינן בחזקת הבתים (דף מ.) הודאה בפני שנים וצריך שיאמר להם כתובו משום דמצי אמר ניחא לי דתהוי מלוה על פה ולא בשטר והשתא דאין אדם משטה בשעת מיתה הלכך לא צריך למימר אתם עדי וגם א"צ כתובו דדברי שכיב מרע ככתובין וכמסורין דמו: **מתני׳** גובה מנכסים משועבדין. בשבועה ובשאין שם נכסים בני חורין ואפילו זבורית במדינה זו ואחר שישבע הלוה אם הוא בעיר או קרוב מהלך יום אחד שאין לו נכסים כתקנת הגאונים ז"ל: הוציא עליו כתב ידו. דעת הרמב"ם והגאונים ז"ל שהוא כמלוה ע"פ שיכול לומר פרעתי ושאינו גובה מן היורשים אלא כמלוה על פה דכיון דאין כאן שטר [illegible] לגבות מן נכסים המשועבדים לא חיים לאנוחי ביד מלוה אע"פ שפרעו ולא מצי למימר ליה אם איתא דפרעתיך שטרך בידי מאי בעי כדאמרינן בשטר בעדים גובה מנכסים משועבדים דאיכא תרתי שטר ועדים מפקי לקלא והוה להו ללקוחות לאזדהורי דלא למזבן מגברא דנכסיו משועבדין למלוה ואינהו דאפסידו אנפשייהו אבל ע"י עדים בלא שטרא לית להו קלא ואין נקראים הלקוחות וה"ה בשטר בלא עדים כגון כתב בכתב ידו מודה אני שחייב מנה: **גמ׳** שעבודא דאורייתא. דכתיב (דברים כד) יוציא אליך את העבוט החוצה שמע מינה דנכסיו משועבדים למי שהלוה לו וה"ה מקרקעי הלכך כשמכרן אחרי כן דין הוא שיטרוף אותם המלוה: משום פסידא דלקוחות. דהם אינם יודעים שהיה חייב משום דאין קול אלא במלוה בשטר דאיכא תרתי שטר ועדים וכדאמרן הלכך למלוה בשטר לא חיישינן להפסידם דאינהו אפסידו אנפשייהו וכתב רבינו אלפסי ז"ל דקי"ל כעולא דהא רב פפא דהוא בתרא פסק הלכתא הכי בפ׳ האשה נקנית (דף יג) דאמר רב פפא הלכתא מלוה על פה גובה מן היורשין ואינו גובה מן הלקוחות גובה מן היורשין דשעבודא דאורייתא ואינו גובה מן הלקוחות דלית להו קלא והא דהיכא [illegible] הכא עסקת דמלוה על פה שגובה מן היורשין כדי שלא תנעול דלת בפני לוין דאי דפליגא דידיה אדידיה אלא הא קמ"ל דאוקמיה אדאורייתא וגובה מן היורשין כדי שלא תנעול דלת בפני לוין: אמר המחבר כיון שמלוה ע"פ אינו גובה אלא מבני חרי כתב הריא"ף ז"ל שאין למלוה על פה דין קדימה במקום מלוה בשטר דשטרא כנכסים משועבדים חשיבא לגבי דידיה ומלוה על פה אינו גובה ממשועבדים וכן דעת (ה) הרי"ף ז"ל ורבינו האי גאון ז"ל כתב בתשובה שיש בה דין קדימה לגבות ממש או מיורשיו מן הקרקעות או ממטלטלין שעבד בהג וכן דעת הרשב"א ז"ל כיון דקי"ל שעבודא דאורייתא (ג) כתב הרא"ש ז"ל פרק האשה נקנית דהא דמלוה ע"פ גובה מן היורשין היינו דוקא היכא דידיע לן דלא פרע כגון שהודה וכו׳ כדאיתא פרק מי שמת*) אבל היכא דמספקא לן אי פרע מפקינן ליתמי כל מאי דמצי טעין אבוהון ולומר פרע ואפילו שבועת היורשין לא בעו דלא אתקן שבועת היורשין [שבועות דף מה.] אלא היכא שהיתומים באין להוציא כגון שיש שטר בידם והלוה אומר להם שהוא פרוע או נשבעין שבועת יורשין ונוטלין אבל להחזיק מה שבידם לא מצינו שתקנו שבועה לזו וכן כתב רב פלטוי גאון בתשובה

---

*) [אולי כוונתו לדף קמט. ב"מ שהודה כו׳ אבל התם לא מיירי בגלולה. כמו שפי׳ הרשב"ם וה"נ ויותר נראה דכ"ל בפירקין דף קנב: כי שם עיקר מקור דין זה]. (ג"ה)

רש"י

[illegible]

גמ׳ שעבודא דאורייתא. [illegible] (ג)והלוים [illegible] מקרקעי: משום פסידא דלקוחות. [illegible] יוכלו ליזהר מלקנות שאין יודעים [illegible] דמלוה

א אלא בשטר שכתבו [illegible]

[illegible]

מלחמת ה׳

ועוד פתאי שאלה פלוני כתב ידו שהוא חייב לו גובה מנכסים בני חורין כתב הרי"ף ז"ל בהלכות [illegible]

סליקו להו מלחמת ה׳ ממסכת בבא בתרא בע"ה

המאור הגדול

מתני׳ הוציא עליו כתב ידו שהוא חייב לו גובה מנכסים בני חורין כתב הרי"ף ז"ל [illegible]

סליקו להו המאור הגדול ממסכת בבא בתרא